

Roll No. ....

Total Pages : 7

**4451/MH**

**C/2051**

**REGIONAL SECURITY AND CO-OPERATION**

Paper-II(i)

Semester-VI

Time Allowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 64

**Note :** The candidates are required to attempt **two** questions each from Sections A and B carrying 10 marks each and the entire Section C consisting of 12 short answer type questions carrying 2 marks each.

**SECTION—A**

1. What is the Significance of the theory of 'Region Security Complex' especially in the post-cold war era? Discuss. 10

4451/MH/721/W

[P. T. O.

2. Write a detailed note on the relevance and significance of 'Regional Cooperation' in the present context. 10
3. Critically examine the role and functioning of North Atlantic Treaty Organisation (NATO) in America led Global War on Terrorism. 10
4. What role Gulf Cooperation Council (GCC) played in regional peace and cooperation? Discuss. 10

**SECTION—B**

5. Examine the role played by Association of South-East Asian Nations (ASEAN) in the regional development of South-East Asia. 10
6. What are the challenges and opportunities for India after becoming full number of Shanghai Cooperation Organisation (SCO)? Discuss in detail. 10

4451/MH/721/W

2

7. Write a detailed note on the objectives and achievements of BIMSTEC. 10
8. How the South Asian Association for Regional Cooperation (SAARC) can be successful in achieving regional peace, security and development in South Asia? Discuss. 10

- (viii) Name the member countries of SAARC.
- (ix) In which year ASEAN was established.
- (x) What is BIMSTEC?
- (xi) When India got full membership of SCO?
- (xii) Where are NATO Headquarters?

### SECTION—C

9. Write short notes on the following. : 12×2=24
- (i) 'Region in International' Relations.
- (ii) Military Alliance.
- (iii) Regional Security.
- (iv) Name any four NATO member countries.
- (v) Name two books written by Barry Buzan.
- (vi) What is SIPRI?
- (vii) Any four objectives of GCC.

## PUNJABI VERSION

**ਨੋਟ :** ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਹਰੇਕ ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 12 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ।

### ਭਾਗ—A

1. 'ਖੇਤਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੰਪਲੈਕਸ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਬਾਅਦ ਦੇ ਯੁੱਗ ਦੀ, ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10
2. ਮੋਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਖੇਤਰੀ ਸਹਿਯੋਗ' ਦੀ ਸੰਬੰਧਤਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਇਕ ਵਿਸਤਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 10
3. ਆਤੰਕਵਾਦ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਗਵਾਈ ਵਿਸ਼ਵੀ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਨਾਰਥ ਐਟਲਾਂਟਿਕ ਸੰਧੀ ਸੰਗਠਨ (NATO) ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰੋ। 10
4. ਖੇਤਰੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਵਿੱਚ ਗੁਲਫ ਸਹਿਯੋਗ ਕੌਂਸਲ (GCC) ਨੇ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10

### ਭਾਗ—B

5. ਦਖਣ-ਪੂਰਬ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਦਖਣ-ਪੂਰਬ ਏਸ਼ੀਅਨ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ (ASEAN) ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰੋ। 10
6. ਸੰਘਾਈ ਸਹਿਯੋਗ ਸੰਗਠਨ (SCO) ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਲਈ ਚਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਕਿਹੜੇ ਹਨ? ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10
7. BIMSTEC ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ 'ਤੇ ਇਕ ਵਿਸਤਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 10
8. ਦਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਦਖਣ ਏਸ਼ੀਆਈ ਸੰਸਥਾ (SAARC) ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10

### ਭਾਗ—C

9. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :  $12 \times 2 = 24$   
(i) ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ 'ਖੇਤਰ'

- (ii) ਮਿਲਟਰੀ ਗਠ-ਜੋੜ।
- (iii) ਖੇਤਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ।
- (iv) ਕਿਸੇ ਚਾਰ NATO ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
- (v) ਬੇਰੀ ਬੁਜ਼ਾਨ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਸੋ।
- (vi) SIPRI ਕੀ ਹੈ?
- (vii) GCC ਦੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਿਖੋ।
- (viii) SAARC ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
- (ix) ASEAN ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਿਸ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ?
- (x) BIMSTEC ਕੀ ਹੈ?
- (xi) ਭਾਰਤ ਨੂੰ SCO ਦੀ ਪੂਰੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਕਦੋਂ ਮਿਲੀ ਸੀ?
- (xii) NATO ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ (Headquarter) ਕਿਥੇ ਹੈ?